

Les últimes lletres

La força del saüc

RAFART, Susanna.

Baies.

Ed. Proa.

Els llibres de l'Óssa menor, 276.

Barcelona, 2005. 74 pàgines.

Si l'amable lector recorda el text que aquell que signa aquestes línies va dedicar als llibres anteriors de Susanna Rafart —*Retrat en blanc* i, sobretot, *Molí encès*—, comprendrà que afirmi que aquest *Baies* que ara ens ocupa n'és, no solament pels aspectes formals, un digne continuador. Car, si dues de les tres parts de *Molí encès* eren en prosa, les tres de *Baies* també ho són, però amb algunes diferències. Formalment ens movem entre el poema en prosa pròpiament dit —breu, dens i concentrat— i el petit assaig sobre tradició literària —l'epíleg que clou el llibre—. Entre els trenta-tres poemes en prosa del principi i l'estudi del final —ja publicat, amb notes, a *Reduccions*, 78, com bé ens fa saber l'autora— trobem un text una mica més llarg que transita còmodament entre el poema en prosa i la prosa poètica i que anuncia el pas de la densa concisió del poema a la més folgada densitat de l'estudi.

Si un poema en prosa, segons la definició de Sam Abrams, «és un poema perquè té o pot tenir totes les característiques d'un poema (concentració i intensitat expressiva, ritme, mètrica, rima, metàfores, etc.) menys una: la segmentació del discurs», els de Susanna Rafart en són exemples excel·lents i dignes d'integrar possibles reedicions de l'antologia *Tenebra blanca*. Són micronarracions, pensaments artitzats i aforismes, esclats de vida i de literatura treballats amb la paciència del camperol que cava sobre una llengua rica en lèxic i matisos amb un ritme entre binari i ternari que aproxima alguns períodes a les dimensions i la cadència del deca-síl·lab o de l'alexandrí. Allò que ha encès l'espurna del poema són els temes de sempre: l'eterna presència de la mort, l'experiència del dolor, de l'amor, de la natura, de la infantesa —viscuda o contemplada en els fills—, de la creació poètica. Com ja és habitual en les obres de l'autora, no hi manquen els referents culturals viscuts intensament i consubstancials al poema —Thoreau, Milton o la Ferrara de Bassani, per exemple—.

«Si t'ofegava l'herba» —la segona part— és un discurs fluid, de períodes llargs i sostinguts amb mà ferma, imbuït del lúcid pessimisme que veu en les persones projectes de cadàver, que expressa, segons l'autora, la dificultat de compartir el llenguatge amb els contemporanis. L'epíleg, «Els fruits amargs de la poesia», és una aproximació a la presència del saüc en la poesia europea del segle XX i al seu ús simbòlic lligat a la infantesa i al quefer poètic de la mà de poetes com Bartra, Maria Àngels Anglada, Verdaguier, Trakl, Celan, Pasolini i Novalis, entre molts altres. Aquest interessant estudi il·lumina retrospectivament els textos de creació que el precedeixen, obre altres portes a llur lectura. Fruit d'una llarga gestació, potser no del tot voluntària, aquest llibre confirma que Susanna Rafart és una de les veus de més vàlua de l'actual poesia en català.

Lluís Lucero Comas